ქვირა, 9 აგვისტო | ვიილება ხელმოწერა 1915 წ., „თეატრი და ცხოვრება"-ზე | № 32 — 1915

ძმანი ყაზბეგნი

ომში და უბედურად დაღუპულნი, გიორგი ყაზბეგის შვილნი

ალექსანდრე

ნიკოლოზი

კონსტანტინე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხარფუხის საზოგადო კლუბი

მახეიდის
ბრ. № 131

საუტხოვო საზაფხულო როტონდიო, სტენთ და მშვენიერი, ელექტრონით განათებული, ბადით.

პარასკევს, 7 აგვის. სინემატოგრაფი და საზნდარი

შაბათს, 8 აგვისტოს საღამო-მეჯლისი

კვირას, 9 აგვის. საბავშო საღამო მანდოლინისტების გუნ.

ორშაბათს: 10 აგვის. სინემატოგრაფი; საზანდარი

სამშაბათს 11 აგვის. ორკესტრი

ოთხშაბათს 12 აგვის. ქართული წარმოდგენა,

ხუთშაბათს 13 აგვის. საზანდარი საბავშო საღამო

პარასკევს 14 აგვ-ს. ორკესტრი სიმებიანი

შაბათს 15 აგვის, საღამო-მეჯლისი

კვირას 16 აგვ. მანდოლინისტების გუნდი

დასაწყისი საღამოს 8½ საათზე.

შესავალი ფასი: მამაკაცნი იხდიან, —30 კ. ქალები და სტუდენტები—20 კ.

წარმოდგენა იწყება 9 საათზე, სინემატოგრაფი—8½ ს., საბავშო საღამო—5—9 ს.

ОТКРЫТА ПОЛУГОДОВАЯ ПОДПИСКА

на еженедѣльный богато-иллюстрированный журналъ

подъ редакціей „РАМПА и ЖИЗНЬ“ Л. Г. Мунштейна (Lolo)

Театръ. — Музыка. — Литература — Живопись. — Скульптура.

Съ 1-го іюля по 1-ое января 1916 г.—3 р. 50 к.

Съ роскошно-иллюстрированной преміей

ГАЛЛЕРЕЯ СЦЕНИЧЕСКИХЪ ДѢЯТЕЛЕЙ (томъ I) 5 руб.

Адресъ конторы: Москва, Богословскій пер., (ул. Б. Дмитровка), д. 1. Тел. 2-58--25

Можно подписываться по телефону 2-58-25. Контора открыта ежедневно, кромѣ праздничныхъ дней и субботъ отъ 12—3 часовъ дня. ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ также въ Москвѣ у Н. И. Печковской (Петровскія Линіи), въ книжн. магазинѣ; „Новое Время“ (въ Петроградѣ, Москвѣ и провинц. городахъ), въ музыкальн. магазинахъ В. Бессель и К°. (Москва, Петровка, 12), М. О. Вольфъ. (Москва—Петроградъ.) Л. Издиковскій (Кіевъ) и во всѣхъ книжныхъ магазинахъ г. Москвы и провинціи.

Цѣна объявленій впереди текста—75 коп., за строку петита, позади текста—50 к. (4—2)

№ 32

ფელიეტონი მესამე

 წლიურად 5 მ., ნახ. წ. 3 მ., 1 თვ. 40 ₾ ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანი“ის სტამბაში. მისამართი: Тифлисъ Ред. „Театри да Цховреба“ І. Имедашвили

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთნაწერები საპიო

32 ეროვნული ბიბლიოთეკა

თვისი ეროვნული სიამაყისა და სრულ ყოფის გამომსახველ ტაძრის ასაგებად?! ათსა, ასსა და ათასს რომ ბევრი იყიდის - ამაში ექვიც არ უნდა დაგვებადოს.

ამის მოწყობა ძნელი არ არის, საჭიროა მხოლოდ ნებართვის აღება და საქმის დაწყება: დიდ ხარჯს არ მოითხოვს, მაგრამ ორშაურობით დიდი თანხა კი შესდგება...

ჩვენი სამლოცველო თუ თვითონ არ ავაგეთ, სხვანი არ გვაღირსებენ... ცალიერი „ღმერთო გვიშველეო“! რომ ვიძახოთ, აღელვებულ ზღვიდან სამშვიდობოს ვერ გავალთ, თუ თვითონაც ხელი არ გავანძრიეთ!..

გულ ხელ დაკრებილნი რო წამოვწოლილვართ და ვაშლს შევსცქერით—„ერთი მოსწყდეს და პირში ჩაგვივარდესო!“—არას გვარგებს...

დროა უქნარობას თავი დავახწიოთ!..

თვითმოქმედება ჯერ ისევ შოთას და ალბად, მაშინდელ ქართველობასაც, კარგად გათვალისწინებული ჰქონდათ, თუ რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ცხოვრებაში თვითმოქმედებას, საქმის თავნებას, თაოსნობას.

„თუ თავი შენი შენ გახლავს,
ღარიბად არ იხსენები“-ო,—
ამბობს უკვდავი მგოსანი რუსთაველი.

სულ სხვაა დღეს ჩვენში.

არავის არ სურს თავისი საქმე თვითონ გააკეთოს, თვითონ ითავოს, აწარმოოს.

ვაშენებთ ეკლესიას—სხვას ვიწვევთ, ვაშენებთ თეატრს—სხვას ვაბარებთ თავმდეგობას.

გვინდა აღვადგინოთ ძველი მხატვრობა — სხვას ვავალებთ თავნებას.

გამოსაცემი გვაქვს ლექსიკონი, დაბადება თუ სხვა რამ ძეგლი, ისევ უცხოს შევყურებთ ხელში.

სოფყვით, ჩვენ თავად, ჩვენის თაოსნობით და თავნებით არაფრის გაკეთება არ გვინდა.

ჩვენებური უმაღლესად განათლებულებიც-კი სხვათა თავ-მობმულები ბრუნდებიან და იმ სხვათა თვალთ-საზრისით აშუქებენ ჩვენს მოჭირნახულე წარსულს...

ისე ვიქცევით, ვითომ ყველანი თავდაწყვეტილები ვართო და არაფრის უნარი არა გვაქვსო!

სხვას ვის შეუძლიან ჩვენი საქმე ისე გააკეთოს, როგორც გავაკეთებთ ჩვენ თვითონ?

სხვას ვის შესტკივა ჩვენთვის გული ისე, როგორც ჩვენ თვითონ?

შეიძლება სხვამ დღეს ჩვენზე კარგა იცოდეს ჩვენთვის საჭირო საქმის ხელი, მაგრამ ნუ თუ ეს გვავალებს ვისხდეთ უმოქმედოდ?

ყველა საქმე ვითარდება თანდათანობით. შევასრულებ იმას, რაც ხელით გამომდის, ხვალ და ზეგ ნაკლულევანებას შევავსებ და წარემართება საქმე. შვილები და შვილის-შვილები გააუმჯობესებენ, რადგან შეუძლებელია, —თითო-ოროლა გამონაკლისს გარდა,—რომ თვითმოქმედ მშობლებისა და მამების შვილებმაც არ შეიყვარონ თვითმოქმედება, საქმის თაოსნობა, თავნება.

ვიმეორებ: „თუ თავი შენი შენ გახლავს, ღარიბად არ იხსენები“.

მაშ ამიერიდან მაინც ერთურთს დავეყრდნოთ და საკუთარი საქმე საკუთარის თავით ვაწარმოოთ.

„რაც მოგივა დავითაო,
სულ შენივე თავითაო“.

დიაღ, დღესამომდე რაც წაგვხდენია, სულ ჩვენივე უთაურობით.

იმედია, დღეის შემდეგ მაინც ჩვენს თავს ჩვენვე მოვუვლით..

მ. ჯანაშვილი

ვაჟა-ფშაველას დაუბეჭდავი ლექსები

I

ექსპრომტად ჩაწერილი კნ. ელისაბედ ირაკლის ასულის ორბელიანის ალბომში:

რა მოვიგონო, ან რა დავსწერო,
დღე და ღამ ვსტირი, გულს მაწევს სევდა.
ერთი დარდი მაქვს, ერთი ნაღველი,
საგანი ნაღვლის,—ქართველი დედა.
იმასთან ერთად ივერის ბედი,
დღეს უპატრონო,—მას უნდა შველა,
და ალბომებში ლექსების წერით
გახდება რამეს ვაჟა ფშაველა?!

1908 წ. 18 დეკემბერს.

II

ექსპრომტად ჩაწერილი დახასიათება. მ. ლობჟანიძის უბის წიგნში:

ვინც მარდად დადის, ყველაფერსა გრძნობს,
თუ მასთან გარჯაც არ ეზარება,—
ნაყოფს მოუტანს სამშობლო მხარეს.

1908 წ. 18 დეკემბერს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ᲛᲝᲗᲥᲛᲐ

ვაჟა-ფშაველას ხსოვნას

შავი ჩაიცვით ქედებო, ცრემლი აწვიმეთ არეთა,
ზარი უმღერეთ მიდამოს, ქვეყანა შეაზარეთა,
ან თვით ეწვიეთ იალბუზს, ან თქვენთან დაიბარეთა,
აუწყეთ გმირის სიკვდილი და ერთად იმწუხარეთ!..

დადუმდა ენა მეტყველი და ჩანგი ტკბილად მეღერალი.,
დაჭკარგეთ მესაიდუმლე... თქვენთა ზრახვათა მღერალი,
ჟამთა სვლამ, ჟამთა სრბოლამ გაჰკვეთა გული მძგერალი
და დაიხუჭა სამუდამოდ გონების თვალი მცქერალი.

აწ ვინ აგიწერთ უზადონო, თქვენთა სიტურფეთ სრულადა,
ბორცვ-ბუჩქნართ ვინ გადაუსვამს თავზე ხელთ მეგობრულადა,
ან ვინ დაგაყივლებთ ზარის ხმით არწივებრ გაბედულადა,
რომ ვერ ბედადგენ სვავები თქვენს თხემზე ქროლვას მტრულადა?

შავი ჩაიცვით ქედებო, იკვნესეთ-ივაგლახეთა,
ბანი უთხარით მთა-ველებს, ცრემლთა ნაკადი ღვარეთა,
ცასა შესძახეთ, რომ ვაჟას ძირს მიწა გავუთხარეთა
და აწ ვერ ნახვენ ვარსკვლავნი მას ტკბილად მოუბარეთა. .

ბ. პელაშვილი

ვაჟა-ფშაველა

ᲕᲐᲟᲐ-ᲤᲨᲐᲕᲔᲚᲐ

(მოგონება)

უკვდავთა შორის ჩარიცხული ჩვენი დიდებული მგოსანი ვაჟა-ფშაველა გვიცხია წ. კ. ს-ის წიგნის მადაზიაში, მგონი 10 წ. წინად. კამბანო შინ მდგომელმა, რომელთანაც ძალიან დაახლოებული იყო კანსლერებული.

მე დაუახლოვდი 1908 წ. ჯაკის იუბილეის დროს. ანდამანტიანთ მიზიდავდა „მთის არწივი“ თავისი მშვენიერი შეხედულობით, ვით სადი-კედი, დრმა კამოტეტეული თვალებით, რომელიც მეტატებდნენ და ამასთანავე დინჯი და დარბაისელი ხასიათით, რაგორც სიზოგადად შეეფერებაო მთიელთ.

ამ უკანასკნელ ხანში ძალიან მოსტეხა წყლში ავადმყოფობამ: ჯერ ციმბირის ციხმა, შემდეგ ჭაობის ცეცხლ (მალარია) თავისი ზედნადები ტეერეთ და ბოდოს-კი ჰდეგრეტმა, რომელმაც იმსხვერპლა კიდეც ხორციელად.

1908 წ. რადესაც მთელი საქართველო შეიკრიბა თბილისში ჯაკის იუბილეის დროს, არც ვაჟა კამოაკლდა ამ საერთო ზეიმს, სადმი ეიდენ უფრთხი ამხანაგისათვის; იუბილეის მოგვეგა ბანკეტი „კრუჟოკში“. ვაჟამ მაშინ ბირველად კითხა ჩვენი „ბა-მანდა“: უკანათ. კნ. თამარ ლაკეთის ასულო გრუზინსკისა, კნ. მარიამ ვახტანგის ასული ჯამბაკურ-ორბელიანისა და სხვანი საშინლად მოხიბდა ჩვენი მგოსანი კნ. ედისაბედ ირაკლის ასულმა ჯამბაკურ-ორბელიანისამ, ოგანი მარდაც შეფერული შუბლით, საადა ამასთანავე დამაზი და კრეტიული მომიხიბლავი ქცევით, რომელიც დიდად განსხვავდება სხვათა მრავალთაგან. ვაჟა ს ძალიან ეამა, რომ კნ. ედისაბედ ორბელიანისა შავდების ზრდის ეროვნულ ნიადაგზე და ამით ლტოლვა ბუშმა მგოსანმა უძღვნა ბატონიშვილს შე-

სინიშნავი ფაქტი, რომელიც ჩაუწერა ადბიმში ექსპრომტად. (იხ. მეორე გვერდზე)

შარშან შემოდგომაზე ქ. დუშეთში მომიხდა ყოფნა. სადმო ყმის კეფრეულდა ხმა, ვაკა ჩამოგიდაო. მიუდი იქაური ინტელიგენცია დაფუტურდა და დიდი ამბაო კაუმართა ვახტამი სასტუმრო „არაგვში“ სოფ. ბაზალეთის მასწავლებლის დათაკო კობაშვილის მეთაურობით, რომელიც ძალიან ახდა მეგობარი ვეო ვაკასი. მეორე დღეს ობიდასში ტნობიდმა ექმმა მუდინმა და თქვენმა უმორჩილესმა მონამ კაუშართეთ სადიდი, რომელსაც დაესწრო, სხვათა შორის, ერთი უკეთიდშობიდესი ადამიანი ჯენტლმენი ბოდოგონიკი ვ. კვინიხიძე. ამ დღეს ტუალად კაკვეიდა ვაკა, კეკორნეობდა ნისლი კალეკარო, როგორც თაკა სუფარელს მოუბს. კასინჯა ექმმა მუდინმა და ადმოაჩინა დამბალი ტიება (მადარია) ტეორბეთ. ექ. ურჩია დასვენება მთაში და ბერდგე წამდობა, მაგრამ კინსვენებულმა, როგორც მოქალაქემ, არ უდადატა მთის საქმეს და შეორე დღეს კასწია შარაქს თუშეთის საქმის შესახებ.

წრეულს ჩვენი მგოსანი შემხვდა 19 აბრ. ქვაშვეთის ეკლესიაში ნეტარ-ხსენებული ნიკო მაჩაბელის ბანაშვიდზე. იქ კამოვეთხოვე რადკინტე მეორე დღეს მომიხდა რუსეთს წასვლა. მისისა ბოდო რიტხვებში იქიერ რუსულ კასეთებში ადნიშნული იეო მოკლე ტნობა: ქართველი მგოსანი ვაკა-თეშვილა ძლიერ ვავდ შეიქნაო“. ამ მოკლე ტნობამ ძალიან შემაწუხა და მაშინვე მოგწერე წერილი რუსეთიდანა. რომ ჩამოგვედი ამ წამსვე ვინასუდე კინსვენებული. მაჩვენა ჩემი წერილი. მოჭეკვა ქვეთინს და მითხრა:—„ბაბ, შემაშესე, როგორ კალიაში ვარ დამწეგრეული, არ კეტოდება ვაკა“.

კინსვენებული სულ წამიდა, მთის ჭაერს ნატრობდ ადა.,. ედარსა კიდეტ, ჩვენდ სიუბედურად: აწ იგი კინასვენებს იქ, სადაც იკრებეობდა საქართველოს მხედრობა, ჩვენი წარსულის კვირეკვინის თამარ დიდის წინამძღოლობით, რომ მამეფიოთ ვაკასი ალეფარნა... იქ, სადაც კინასვენეს დამტარებული „ქართველის ბედისა“ ნ. ბარათაშვილი, მე-20-ეკ სუკუნის ერთი უდიდეს ბულესი მოაზრეთაკანი ახალი საქართველოისა ბრძილ და სხვანი...

ვაკა იეო ერთი უორიგინალესი მგოსანი და ჩვენი, მარდალეტ,ფეთისა და კაკეის-მეერ დავიწეებული მთის მეფარეულ-პატრონი...

მიხ. ლობჯანიძე

ბუნების გლოვა...

ვაჟას გარდაცვლაზე.

მზე გადიხარა,
ცა მოიღუშა,
მთას გადეფარა ბნელი ზეწარი
და დედა-მიწას, ვითა მშობელსა, მოსწყდა გულიდან სული მკვნესარი. .

—

— ვაჟა!!...
გაჰკივლა ქარმა ხევისამ;
— ვაჟა, მოგლტაცა სიკვდილმაი, .
დაიზუზუნა ქროლვით ბარისამ.
— ვაჟა!!...
მთა ბანი მისცა არაგვმა, ვითა მოზარემ მთისამა. .

და ეს ხმა, ვითა ობლისა, ჩაერთო მტკვრისა დუდუნსა...

—

მზე გადიხარა,
ცა მოიღუშა,
მთას გადეფარა ბნელი ზეწარი
და დედა-მიწას მოსწყდა გულიდან:
სული შვილისა,—უტყვ სულიერთა, მოციქულისა...

ს. გლახაშვილი

მთის არწივი

მთის შვილო, მთისა არწივო,
მონათესავე მთვარისა,
შუქურ ვარსკვლავის ნაშობო,
მწერალო მთა და ბარისა,
დარაჯო, მწყემსო ფხიზელო,
შენი სამშობლო მხარისა,
სიკვდიმდე მისთვის მფიქრალო
და მისთვის მეღერო ქნარისა:

შენ ჩვენთვის გარდაიცვალე,
ვეღარ გიხილავს თვალია,
რადგანაც მიწა დღეიდან
დაგფარავს, როგორც შალია,
მაგრამ ნეტარ ხარ, რომ ისე
გალიე გზა და კვალია,
რომ არას დროს დაგვიწყებს
აწმყო და მომავალია...

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მე არ მგონია კვდებოდეს
მუდამ სხვის გულში მჯდომარე,
მოკირისუფლე თვის ხალხის
და არ უსაქმოდ მჯდომარე.
რათ დაგვაობლე? სამშობლო
ჯერ კიდევ დაღვრემილია:
ჯერ ხომ არ გაგვთენებია
დღე სანეტარო, ტკბილია!..
გაგვშორდი... მაგრამ ნეტარ ხარ.
არ მკვდარო, მხოლოდ მძინარე,
რომ ისე განვლე ცხოვრება,
მიდიხარ პირ-მომცინარე...

ვ. ღვანკითელი

ძვირფასს დანაკარგს, სამშობლოს სიამაყეს და სასიქადულო პოეტს—მთის არწივს მცხოვან ვაჟა-ფშაველას.

დაბრილი მთის არწივი

ნატრობდ: ყვ:ვ-ყორნის ბუმბუდის მენტეკს...
მაგრამ, ვით შეესწრობოდა, როცა თვითვე ისე
დრმად ჰგრძნობდ ჯრდობას და ტეეეობს!!!..
ეეეე ომსხვერბდეს!!!..

—

ეხეთქება კიდით-კიდეს,
არა სცხრება გლოვის ზარი,
შავბედით გამოტყორცნილი
კვლავ ღრმად შეგვესო ისარი.

—

სამშობლო ცასა მოგვიწყდენ
ვარსკვლავნი მოციმციმენი,
სალი კლდე ყინულიანი
აცრემლდა კავკასიონი.

—

იალბუზს შუბლი შეუკრავს:
აღარ ჰყავს ბერი არწივი,
ამირანსა ხორცს სჯიჯგნიან
და ეხვევა ყვავ-ყორანი!!!

—

დაკოდილი კვლავ დაჰკოდა,
ეს სამშობლოს ძუძუ-მკერდი.
და სავანეთ გაიხადა
მთის არწივთა საბუდარი!'!

მოგვიკვდა ჩვენი დაბრიდი მთის არწივი?!! მოგვიკვდა ჩვენი სასიქადულო---სიამაყე, ჩვენი დიტერატურის ანადი ანშიის ფეიქარი (სიმბოდიზმის შემტანი) ვაჟა-ფშველა?!!... და როსდა ვედარსებით ხენდებისკენ მათ ოდნაბას?!!...

არა, არა, არა მკერა არ მომკვდარხარ მთის არწივო!...

კვლავ ცოცხალი ხარ, კვლავ მამაცი ხარ,
კვლავ შენს ბუდეზე გვეზრდება ხუნდი*)!!

კაჯრეოედი გდეხი **დ. სოლოლაშვილი**

სამგლოვიარო

ჰსურთ დამარწმუნონ, მთის არწივი ვაჟა აღარ სცოცხლობსო; ვინ დაიჯერებს, რომ მისი ძლიერი ფრთათა რხევა, მისი თავგანწირული ყივილი, რომლითაც მშრომელ ხალხს სამშობლოს განახლებისთვის მოუწოდებდა, ოდესმე შესწყდეს?

კავკასიონის მთის მწვერვალებს და საქართველოს მიდამოებს ქარიშხალი მუდამ უმღერებს ვაჟას სიმღერებს... სტიროდენ მთის ველური ყვავილები, რომ მათ დაჰკარგეს თვისი მესაიღუმლე.

დეე, განისვენოს მთის არწივმა თავ-განწირულ ყივილის შემდეგ, მშრომელი ხალხი თვის ცრემლებით განბანს მის ცხედარს. და ველური ყვავილები თვის მშვენიერებით შეამკობენ მის საფლავს...

მხ. ბოლქვაძე

ჩვენს დაუვიწყარ მგზავსანს

ოჰ, რა გიქნია, შავო სიკვდილო,
ოჰ, რათ დაბნელდა ფშავში მთა-ველი:
ოჰ, უსამართლო, ფლიდო ჯალათო,
რისთვის მოგვტაცე ვაჟა-ფშაველი?
ოჰ, რათ გაახმე ხე ნეტარების
ქართველის დიდება—ერის მგოსანი:
უხვი მუშაკი, დაუღალავი
ფუტკარი, მსხვერპლი პატიოსანი!...

ვ. როინიშვილი.

---

*) ხუნდი—არწივის ბარტყი.

მ. ავალიაშვილი
სახალხო სცენაზე მოღვაწეობის 15 წ. შესრულების გამო.

მ. ა-ლმა თბილისის თეატრში დაიწყო მუშაობა, შემდეგ დაბა ხაშურს რა კაღეეგანეს, ადგილობრივ სცენის მოყვარეებთან ერთად მხნედ შეუდგა პროგინციის სცენაზე მოღვაწეობას. 16 აგვისტოს კაამბრთება მისი სასცენო მოღვაწეობის 15 წლის შესრულების სამახსოვრო წარმოდგენა.

ალი-ძამია

დაკარჩაროთ თეატრის შენობის აგება

რიგ ქართველი თეატრის შენობა დაიწყა, ჩვენ იმედენად დაჯინდეთ ანდობილ ნიათ ბოდშიო, რომ უბედურობის კიმოთქმასაც ვერ ვახერხებდით...

დიდი უბედურება მოგვიხდა! ამას კრძნობდენ ყველანი, არამც თუ ჩვენ, ქართველნი, სხვანიც...

მაშინ ჩვენ ყველანი მარტო იმაზე და ვფიქრობდით, რომ ახალი თეატრი აგვეშენებინა. ვფიქრობდით... რაც შეიძლება ჩქარა გვსურდა ამ ეროვნულ ჭრილობის კიმოდება, გვსურდა თეატრის ჩქარა აშენება და არა იმიტომ, რომ კასპრობი ადგილი ადარ გვქონდა, არამედ იმიტომ, რომ ჩვენს ეროვნულ საქმეს მოაკლდა უმძლავრესი ეროვნული ფაკტორი. ვფიქრობდით, გვსურდა... და ამ დიდმა სურვილმა კიდეც აგვიმოქმედა. დაგაარსეთ კომისია და დაიწყეთ ფულების შეკრეფა...

ჩვენმა საუბედურო კაძლიერდა ზარბაზნების კრიალი და ახალმა ცეცხლმა მიაძინა ეს ჩვენი ეროვნული საქმე. მიეტოგეთ ფულების მოკრეფა და თითქმის ადარაფი ფიქრობს თეატრის შენობაზე, მის აგებაზე...

ზოგიერთი მეცა ჩვენულებრივ ტაბიდს ოგნებას; „ალიტ, ვინმე მიდიონს კაგმოგვიგდებს და თეატრი აშენდებოდ. ამ ოგნების სიტბოვამ ბევრი კიდეც დაიმშვიდა...

ხოდო ჩვენი სცენა-კი, ბინა დაკარგული დაწანწალებს აქა-ეკ და კანიცდის უკიდურეს კაჭირვებას...

არტისტს, დრამატურგს, სახოგადოებას თანდასან უგრიდველებთ გუდი და ვეჩვეთ საკუთარი სცენის უქონლობას...

დაგვიგიწყეთ ამ ახლო ხანში მოამხდარი სრულიად საქართველოს სცენის მოდგაწეთა პირველი ერიდობა; დაგვიგიწყეთ ამ ერიდობაზე წამოთქმული გრძნობიერი სიტყვები; დაგვიგიწყეთ ამ კრებებზე ადნიშნული დიდი ეროვნული მნიშვნელობა ჩვენის სცენისა; დაგვიგიწყეთ ყველა ის, რამაც თეატრის დაწვის პირველს დღეებში ჩვენ ყველანი აგვატრა...

სიბრალდო ქართველო სცენავ!

კანა თუ ის ბედნიერი დღეები, ის დიდი სურვილი ჩვენი სცენის კაუმჯობესებისა, ის მზადება და ფიქრები სცენის კ'ფონიერებასა და კაძლიერებაზე, კანა ყველა ეს უბინაფრობის, სხვის ჭერ ქვეშ შეაკრებენ და აქ აიკ ჭანწალს უქადიდა ქართულ სცენასს?!...

კანა მოელს ჩვენს ერს ვერ შეუძლიან, რაც უნდა კაჭირვებაში ვიყოთ, ერთი თეატრის აშენებაზ?! კანა სამ მიდიონ ხალხს ვერ შეუძლიან რადაც ნახეკვარ მიდიონის მოკრეფვაზ?!...

მაგრამ არა... ცხადია, ყველა ეს ვიოთო და ჩვენი სიბეჩავე და უძდურობა ედანდება ჩვენს დაავადმყოფებულს, დაჩაგრულს, ბეგრჯულ და ბეგრში იმედ-კიტრეებულს გულს...

ჩვენ კვჯერა და კვერწამს, რომ არ მოგტეუფვებიოთ და ქართველი ერი ადვიდად და ჩქარა ასრულებს ამ თავის კაალწეველებას!— ადვიდად ეუბების ამ ჩვენს ეროვნულ ფაქტორს, ჩვენს სცენას, შესაფერ ტაძარს ..

ჩვენ დარწმუნებული ვარო, რომ ეოველი ქართველი, ვინც კინდა იყოს იგი: მდიდარი თუ დარბა, თავადი თუ კვერი, ნასწავლი თუ უსწავლელი, ყველა კაშოდებს ამ დიდ მნიშვნელოვან საქმისათვის თავის წვლილს.

**ჩვენ დარწმუნებული ვარო, რომ ამ ოო-სამწელში ისეკ კანაფდება ის მნათობი, რომელის სხივებმა კასანთა მოელს საქართველოში და ანმოქმედა ჩვენი ეროვნული კრძნობა! ჩვენ დარწმუნებული ვარო, რომ ჩქარა ისეკ დაიწყების მოქმედებას ის ტაძარი, ს

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კრიფეებოდნენ ხოდმე „სამშობლოს“ ნახვით სამშობლოსთვის თავდადების სიდიადის და „დიდტის“ შეგნებით სამშობლოსადმი ღალატის კანკეტვის შესასწავლად და შესათვისებლად.

ხოდო, როგორც ეოველს საზოგადო საქმეს, თეატრის აშენებისთვის ფულის შეგროვებასაც მოწყობა უნდა.

ამის გამო მიგმართავთ ეოველს ჩვენს დიბა-ქალაქსა და დიდ სოფლებს თხოვნით, რაც შეიძლება მალე დაარსონ ეოველ პატარა ტენტრში კომიტეტი, რომელიც იკისრებს ფულების მოგროვებას.

ამ პატარა კომიტეტებში საკმარისია სამი სანდო პირის არჩევა. ამ სამმა არჩეულმა პირმა უნდა აცნობონ ჩვენს დრამატიულ საზოგადოების კომეგობის თავმჯდომარეს (თბილისი. „სახალხო-ფურტდების“ რედაქტია. ი. კეკელეანიშვილს) რომ ასინი არიან არჩეულნი ხსენებულ ადგილას კომიტეტში.

რაცა მოიელი საქართველო მოიფინება ამ-კვარ კომიტეტებით, მაშინ თბილისის ტენტრ�დენელი კომიტეტი, რომელიც უკვე არსებობს, შეატყობინებს მას, როგორ უნდა მოაქცენ ფულის შეგროვებაში და ამკვარად კანხორციელდება ჩვენი სურვილი, რომ მოელს საქართველოში მოიკრიფოთ თეატრის შენობისთვის თანხა.

ზოგიერთმა კანაზრახა ფულების ჩასაკრებლად განსაკუთრებულ მარკების გამოცემა. თუ მოსაზრების მხრივ ამ საქმეს დაბრკოლება არ ნახა, მისი კანხორციელდება ძალიან შეუწყობს ხელს კომიტეტების ფულების შეგროვებაში.

დასასრულ ვთხოვთ, რომ ჩვენი წინადადების დიდი მნიშვნელობა შეიგრნონ კარგად ეველანმ ჩვენი სამშობლოს—საქართველოს პატარა ტენტრებში და მხურვალედ მოგვკიდონ ხელი ადნიშნულ წინადადების კანხორციელებას.

გ. გრძელიშვილი.

ვთხოვ ეოველს ქართველს კახეთს და ეურნალს გადაბეჭდოს ეს ჩვენი წერილი.

გ. გ

ა ხ ლ ა?!

— დედა! დედა! ეეშეფარები ჩამოიდო ალ მოგვარეებული ჩარჩო და ტალახით შეგდილა, ამოგგდეჯო სურათი და ტეტხლს მისცე, ეხვეწებოდა პირადმა მწოდი ვახტანგი დედას.

— რაა, შვილო ვახტანგ, რად იფაფრიანენ ეეშეფარ, ეანაცვალოს დედა შენი!—ეფერებოდა დარდის ეანაქრებებად ეეშეფარ ნინო სავეარელს, ულრეოდ დაეფდომად ეკეკცს და თავადებზე ტრეშდის წინამორბედი ბინდი ეფინებოდა.

— მოდი დედი, მომიახლოდი და, თუ შესძლებს შენი ეეშეფარ ვეკეკცლის თავადის განწყრებასს, თუ შესძლებს ძველებურად მოადგრსებას, როდესაც ეეშეფარ ჩაგეკონებდი შენი ტორიანი ვეკეკცი... —სთქვა და დარდიანად თავი ჩაქნია. ეეშეფარ ეეშეფარ ერძნობიერ თავადთან უმანკო ტრეშდები წასქდა. საბრალო ნინო კარეტიანებული შესტქერდა მშეფოთავრ შვილს და ნელ-ნელა ირინდებოდა.

— დედა!, ეეშეფარ მომიბრა სუდარასავთ ეტრეტიდ ნინოს:

მითხარი ეეშეფარ: შენით მობიდს, შენვე ეარ მომანეეეს მეეფრო ანსასენებელ? მაგრამ...არა...არა ..—ფეფონებდად შეინანა წარმოქმული სიტეეები და თავადები მოგარეეებულ ჩარჩოში ჩასმულმა კადიდებელმა სურათმ მიიზიდა.

პირეშარეენებული ნინოც დაინებული ეეარადებითი ამ ძვირფეს, მაგრამ ეუტანელ სურათს შესტქერდა.

ადგომდნენ ბედით კრეეენი...

— ეამერე, ეამერე, დედა, მეეტ ეტეხლს! — წამოიეეეარა შეშფოთებეთ ვახტანგმ და, საბრალო ნინოც, თითქოს ბრძანებას ედოდა, ეიეეეთ მიფრინდა ეეედეთან. ჩამოგდიეეა ჩარჩო და მწარედ ქვითინდა.ეეეენ მომწეედეედად ჰეეთინებულ დედის ხმაზე ვახტანგი ეონს მოვიდა, და ტეებიდად მიმართა:

— ანა, დახეედე, დედი, სურათს და შემხედე მეც: მანდ ორი მეკვეი მაქეს, ეეეენმა ორი—ერთი შენს ნაზ ეეედზე და მეორეც ეეეს ეოფლზე, დღეს რასეეთან ეეეარდნდეზე, სათეად შემოდეეეეი .. ახლა?! ნადეთ სიეეეეს, თავეჩაკიდეეეეა ანეეეა მეკვეეეეს მოკეეეთადი მხრეეი: არც ერთი... არც ერთი.

გ. დათიაშვილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ძმანი უაზბეგნი

ომში და უბედურად დაღუპულნი, გიორგი უაზბეგის შვილნი

ნიკოლოზი.

ალექსანდრე.

კონსტანტინე

თანამედროვე ომმა ჩვენის ქვეყნის ბევრი შვილი შეიწირა.. ხშირია ოჯახი, სადაც სამი – ოთხი ძმა და მამა-შვილნი დადუმულან ბრძოლის ველზე. ერთი ასეთი ოჯახია ჩვენი ნინობილი გიორგი უაზბეგისა, რომლის სამი შვილი ახლანდელ ომში დაიღუპა... 1) **ნიკოლოზ**—როტმისტრი, გიორგის ბირველი შვილი, თათარა ბოლის უფროსის ადიუტანტი, კარპატებში მოკლული 1915 წ. 16 იან. გადმოასვენეს უაზბეგში. 2) **ალექსანდრე**—გიორგის მეორე შვილი, ბოლშევიკოვნიკი, უკვალოდ დაიკარგა დროთან ბრძოლის დროს, არ იციან ტყვეობაში თუ მკვდარი. 2) **კონსტანტინე**—გიორგის მესამე შვილი, კაპიტანი, მსახურებდა სარკინიგზო ბათალიონში. აგვისტოშიდის გადაბრუნების დროს დაიღუპა 1915 წ. 14 ოიბოთვეს ბეტროგრადთან. მოქანდაკე იყო. გამოაქანდაკა რუს-იაპონიის ომში დადუმული გემის უფროსი რულევეი.

სამეოგლოს გმირი

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 31)

პატარა მიყრუებული სადგური ხალხით იყო გაჭედილი; არა-ჩვეულებრივი ალიაქოთი იდგა: ირეოდნენ, გარბოდნენ, ყვიროდნენ, იძახდნენ... ჩვენი მგზავრები სადგურის წინ იდგნენ და აღმოსავლეთისაკენ ეჭირათ თვალი: იქიდან უნდა მოსულიყო მატარებელი, რომლითაც მოდიოდა ივანე. და აჰა, გამოჩნდა კიდეც: კივილ-ოხვრით მოახლოვდა და დადგა. კესარია და ბავშვები მხედველობად გადაიქცნენ...

ხალხი გამოდიოდა ვაგონებიდან, ორი-სამი უხელო და უფეხოც გამოიყვანეს, მაგრამ ივანე კი არსად სჩანდა.

— იგი ხომ ჯვარიანია და საპატიოთ წამოიყვანდნენ მეორე კლასითო,— იფიქრა კესარიამ და წავიდა წინა ვაგონებისაკენ.

ბენიას პირველად ენახა მატარებელი და ძალიან გაკვირვებით ათვალიერებდა. ყველაფერს ადევნებდა თვალს და არაფერი ეპარებოდა,—ისიც კი დაინახა, სულ ბოლო ვაგონიდან როგორ გადმოაგდეს რაღაც ყუთი, რომელშიაც ადამიანის მსგავსი რაღაც ჩასდეს და ეს ყუთი თავის-თავად როგორ დაიძრა.

კესარია მეორე კლასის ვაგონებთან იდგა; იქვე იდგნენ სანდრო და ბენიაც და გამოსავალს მისცქეროდნენ...

უცებ ბავშვების სათამაშო ურმის ხმა მოისმა უკანიდან.

მოიხედა ბენიამ.

ის ყუთი დაინახა. ყუთში იჯდა კაცი. გულზე ჯვარი ეკიდა. მოიხედა კაცმაც...

— ნენა, ნენა, აია ბაბაი?!! საზარელი ხმით იკივლა ბენიამ და მივარდა დედას.

— სადა, სადა, შვილო?

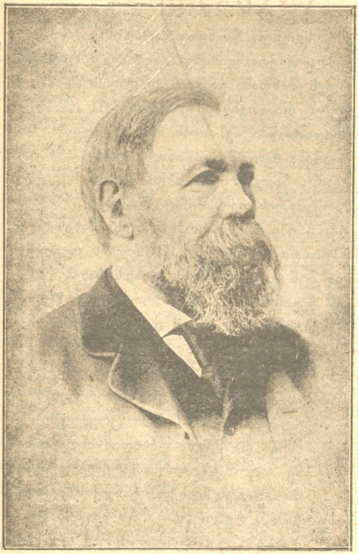

ფრიდრიხ ენგელისი (1820—1895)
საერთაშორისო პროლეტარიატის ერთი მოციქულთაგანი, კომუნისტური „მანიფესტის“ ავტორთაგანი და მრავალი შრომის დამწერი. გარდაცვალებიდან 20 წლის შესრულების გამო.

— აგერ უკან...

მოიხედა კესარიამ და იქვე დაეცა.

— ვაიმე, ბაბავ! — იკივლეს ბავშვებმაც... ახლოს ვერ გაბედეს მისვლა: შეეშინდათ განახევრებულ მამის.

. . . .

სოფელს უახლოვდებოდნენ. სანდრო თოკით მიათრევდა ყუთს, ბენიაც უკანიდან ეხმარებოდა. ივანეს ფეხები და მარჯვენა ხელი ძირში ჰქონდა მოჭრილი.

უკან, ცოტა მოშორებით, ტირილ-მოთქმით მიჰყვებოდა პირდაკაწრული კესარია

— ნეტაი სიარული მაინც შეეძლოსო, — სტიროდა ის.

— ნუ გეშინია, ნენა, სულ მე ვათრევ ბაბას, — ანუგეშებდა ბენია.

— ქრისტიანებო, მომკალით, — იცხრებოდა სული, — ხრამში გადამაგდეთ, ძაღლებს შეაჭამეთ ჩემი ხორცი, — ამბობდა ივანე.

როცა დაინახა თავის ჯაფით და ვაი-ვაგლახით აგებული სახლ-კარი, თავზე მარცხენა ხელი შემოირტყა და ამოიოხრა.

— ნეტაი ცოცხალი არ მომეწია შინ.

— ბაბაი მოვიდა, ბაბ ი! — სიხარულით წამოიძახა თამრომ და გამოიქცა შესახვედრად...

გაშეშებულს თამროს ამოჰფარებოდა სამი წლის უპერანგო ვანო, რომელსაც პირი, ხელები, გული და გადმოშვერილი მუცელი შავი ბალით გაეთუთხნა: ძლიერ მოეწონა პატარა კაკოს ურემი.

-- სანდრო, მეც ცამაზინესით, — სძლია მორცხვობას და შეეხვეწა ძმას.

*
* *

ივანე რაღაც შიშის საგნად შეიქნა სოფელში.

—სუ, თვარა ივანიკა რიკვატა მოვა და წაკიყვანსო, — აშინებდნენ დედები მტირალა ბავშვებს.

დიდებიც თვალს არიდებდნენ იმას, შორიდან უვლიდნენ, — ყველანი რაღაც გაუგებარს შიშს ჰგრძნობდნენ, როცა დაინახავდნენ; თუ სალამს მისცემდა ვინმე, თორემ ლაპარაკს ყველა გაურბოდა. ასე რომ დიდი უბედურობის სიმბოლოდ შეიქმნა ივანე გალატაკებულს და დამშეულს სოფელში.

მთელი დღე დილიდან საღამომდი დაგორაობდა ივანე ეზოში; — ის კარგად გამოვარჯიშებულიყო მოძრაობის ახალ პირობებში და იოლად აგორებდა ხელით თავის ყუთს. ხან „ჰაიოს“ გაიძახოდა, რომ ქორს წიწილა არ წაეღო, ხან მსუნაგ ძაღლს უჯავრდებოდა, როცა იგი სახლში შესვლას აპირებდა, ძაღლი ივანეს ყურადღებასაც არ აქცევდა. დედა და შვილები ყანაში მუშაობდნენ, და მარტო კაკო რჩებოდა სახლში მამასთან.

— ბაბა, სულ სენ რომ ზდანხალ ულემსი, მე ალალ მინდა?

ხშირად ეკითხებოდა ის მამას.

— ღმერთმა დაგიფაროს, შვილო, ამის-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

თანა ურემში ჯდომისაგან,—უპასუხებდა ხოლმე მამა.

— კი მინდა, ბაბა, კი-ჩემი ბაბაი ეე!—ტირილით ეუბნებოდა და ეკიდებოდა ზურზგე.

— წადი, წადი, შვილო, შენს ხბოს ბალახი მიეცი,—იშორებდა კაკოს...

გულგატეხილი კესარია ვაჟკაცურად მუშაობდა ყანაში, იმას მარტო ერთი იმედი დარჩენოდა: შვილები გაიზრდებიან და ოჯახს კაპტარონებიანო, სანდრო და ბენი ხედავდნენ დედის უსაზღვრო ტანჯვას და ცდილობნენ მამის შესახებ ლაპარაკი არ დაწყებულიყო, მამას სრულებითაც არ ახსენებდნენ ხოლმე. ბენია კი დაუმატებდა:

— მეიცაი, გვენზარდო აგერ... დედას ვუტირებ, ვინც ბაბას ხელი და ფეხები მოსჭრაო.

— დედას არა მთხლეს უტირებ ერთი, —შემოუტიტინებდა და გაჯავრებდა თამრო, რომელიც აქვე ბალახს ჭკრეფდა ძროხისთვის.

— გაჩერე მი ენა თვარა!—ემუქრებოდა ბენია.

სოფლელებს უკვირდათ კესარიას ვაჟკაცური მუყაითი მუშაობა და ყველანი ამას აქებდენ:—რაც უბედურება და გასაჭირი შეხვდეს, მაგისთანაი ქალი ოჯახს მაინც წინ წაიყვანსო,—ამობობდნენ მოხუცი მამაკაცები, ხშირად გამოუვლიდნენ ხოლმე კესარიას ყანაში და ასწავლიდნენ, როგორ უნდა გაესართებინა სიმინდი,, დაეთესა და დაეფოცა ღომი.

ყმაწვილები-კი ჩუმ-ჩუმად დასცინოდნენ და ამბობდნენ:—ძალიანს ღუს კესარიე, მაგრამ რას იზამს: საწყალი ივანიკაი არაფრად გამოადგება ახლა იმას.

თვითონ ვერ გაებედათ და ბრმა ეგნატე ბუღარას ჰკრიდბოდნენ,—კაპიკს გაჩუქებთო —და ხმა მაღლა ამღერებდნენ, რომ კესარიას გაეგონა:

კესარიაჯ მაკრის ფერო,
შაგი რომ ხარ, რა გიშველო,
ათოიაქის უმარუდი
ოოველდღე სად გიშოვნო.

ხან კიდევ ასთე შემოსძახებდა ეგნატე:

ოდელიაჯ კარ-ჯოშკა—ყაი-ყა,
კესარიაშ არ მაკოცა—ყაი-ყა.

გაბრიელ გოგუაძე

(დასასრული იქნება)

ღაღადის!

ეჰა, სიონო! წმინდავ მარადის!
ჩემთ: ფიქრთ ლოცვა ცრემლად რად დნება?!
ოდეს შენდამი ვავლენ ღაღადისს—
სული რისათვის მიქვ-თინდებაზ?!
წმიდათა-წმიდავ! როს მგლოვიარე
ოცნება ჩემი შენს წინა სდგება—
სევდა, ნაღველი შავი და მწარე,
მარქვი რისათვის მიორკეცდება?!
იქნებ იმისთვის, რომ სევდის მახეს—
ხშირადა ვფურცლავ წარსულის რვეულს
და მუნ დავეძებ შენს დიადს სახეს,
აწ შეგინებულ!, აწ ჩაბორღვეულს?!
იქნებ იმისთვის, რომ დაჰგმოს ერმა
შენი სიწმინდე, შენი სახელი...
რომ გარეწარმა,—რეგვენმა მტერმა
შენს გულს შეახო ხელი მსახვრელი?!

— არა სიონო! ჩემი ცრემლები
ურვა და სევდა—როდია მხოლოდ...
მე მიტომ ვტირი და ცრემლად ვდნები,
რომ მსურს შეეკმნა ტანჯვის სიმბოლოდ...
ჩემი ცრემლები—არის გოდება,
და ჩემი ტანჯვა—ლოცვაა სრული...
ლოცვაა—შენი დახსნის ოცნება—
შენსავ ნანგრევზე აყვავებული ..
აწ ეს შმთენია შავბედის მწყეველს,
სულის სამწუხროდ მოგმართო ქნარი
და, აწ დანგრეულს, შენს საკურთხეველს,
შეეწირო ლოცვა—ცრემლად დამდნარი!..

ილ. მოსაშვილი

ბედნიერი დღე

(გაგრძელებ... იხ. „თ. და ც.“ № 31)

სალ. (სერიოზულად) დიაღ, მართლა თქვენ ორის თავზე ხომ არ არის მთელი ქვეყანა?

ილარ. (კბილდ-კბილიანდის) კიდევაც ეგ არის სამწუხარო, რომ ჩვენი ინტელიგენცია და საზოგადო მოღვაწენი თითზე ჩამოსათვლელი არიან. აბა ერთი მითხარი ვინა გვყავს? ეხლავე ჩამოგითვლი. (ითვლის თითებზე) სანდრო, გიორგი, კოტე, პეტრე, სვიმონი, დიმიტრი, კოლა, პაველ ტარაბახოვი, შენა და

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მე. თუ სალომესაც მივუმატებთ — თერთმეტი. (ეუდანი იცინიან)

სალ. (ოპუს აქნუებს) ნეტავი შემეძლოს რამე, ვინ დაზოგავს თავს.

აპოლ. (დამიდგით) რატომ არა, დედა-ჩემო, შენ მე ძალიან ხელს მიწყობ და ესეც დიდი საქმეა.

ილარ. განა შეგვიძლია ამ ათ კაცში რომელიმე ჩვენგანმა დასვენებაზე იფიქროს? მერე ამ ათში ხეირიანი ორი სამი მოინახება, დანარჩენები ღმერთმა შეინახოს.

აპოლ. (ფიქრის შემდეგ) მართალია, მართალი. სანდრო კლუბში ზის დღე და ღამ, გიორგი ღვინოში ილრჩობა, კოტე კორესპონდენციებმა გაიტაცა, პეტრე და სოფრომი ბანკის საქმეებს გადაჰყვნენ, დიმიტრი დილიდან საღამომდე ალაპარაკე, სხვა არა უნდა რა, კოლა თავის ჯაღარა წვერის ღებვას ველარ აუდის, პავლე ქალებს გადაჰყვა. ვიღა დაგვრჩა. არავინ. ასეთ დროს დასვენებაზე ფიქრიც კი მეტია.

ილარ. (დადის) დიაღ, სწორედ აგრეა, ჩემო აპოლონ, აუორებელი საქმე გვაქვს და კაცი კი არავინ არის რომ გააკეთოს. აი, მაგალითად, ეხლა მე და შენ უნდა ავდგეთ, ვიაროთ კარ და კარ და ფულები შევუგროვოთ ჩვენ საყვარელ ახალგაზრდა პოეტს მიხას.

აპოლ. (კოტეებით) მიხას რა მოუვიდა?

ილარ. აგრე იცის გვიან გამოსვლამ. მთელი ქვეყანა დღეს მიხაზე ლაპარაკობს და შენ არც კი გაგიგია რა მოუვიდა. უკანასკნელ დღეშია .. ექიმებს გადაუწყვეტიათ ერთი თვის მეტს ველარ იცოცხლებსო.

სალ. (მწუხარებით) უი! საბრალო.

აპოლ. (სერიოზულად) ეს კი ვიცოდი, რომ მიხას ქლერქი გაუჩნდა და ავადმყოფობდა, მაგრამ თუ უკანასკნელ დღეში იყო — ეს კი არ ვიცოდი. რა უნდა ვქნათ ახლა?

ილარ, ის უნდა ვქნათ, რომ გაზეთებით ვაცნობოთ საზოგადოებას, ვისაც რა შეუძლიან შეეწიოს.

სალ. დიდი კაცი არის ვინმე, შვილო?

აპოლ. არა, პოეტია.

სალ. მერე საიდან გაუჩნდა ქლერქი?

ილარ. (სერიოზულად) იქიდან, ჩემო სალომე, რომ პოეტები და საზოგადოდ ჩვენი მწერლები ნაკლებად სპამენ, სცივათ, ცუდ ბინაზე სცხოვრობენ და ბოლოს მათ აუცილებლად ქლერქი უჩნდებათ.

სალ. მერე, შვილო, განა მანამდე ვერ დაეხმარებით, სანამ ქლერქი გაუჩნდებოდეს?

ილარ. თქვენ არ იცით, სალომე. მწერალი ის არის, ვინც ზვარაკად შეეწირება საზოგადოებას. ქართველმა მწერალმა ყველაფერი უნდა აიტანოს, აი, ამას ჰქვია მწერლობა.

სალ. (მწუხარედ) ეხლა რაღათ უნდა თქვენი დახმარება?

ილარ. (დამიდგა) როგორ თუ რად უნდა? ჩვენ ვიცით, რომ ის ერთი თვის შემდეგ მოკვდება. ამ ერთ თვეს მაინც უნდა შევატყობინოთ ცხოვრება. განა ისე უნდა მოკვდეს ქართველი მწერალი, რომ ერთხელ მაინც არ გაძღეს?

სალ. (ოპუს აქნევს) უიმე! ღმერთმა ყოველი ქრისტიანი დაიფაროს მწერლობისგან.

ილარ. ეს ერთი, ჩემო აპოლონ, ეხლა კიდევ მეორე ხომ იცი. ჩვენი ქართველი დამსახურებული მსახიობი პლატონ ღიტინოვი დაბერდა, კბილები ჩასცვივდა შიმშილისაგან ფერდი-ფერდზე აქვს მიკრული, თვალები აღარ უჭრის, ორი ჯოხით ძლივს დადის. დღეს არა, ხვალ გამოგვეცლება ხელიდან... აი, ჩემო აპოლონ, ამასაც იუბილეის გადახდა უნდა. იქნებ ცოტაოდნი ფულები შეუგროვდეს და ერთი რიგიანად გამოძღეს სიკვდილამდე. ამ საქმესაც დატრიალება უნდა.

აპოლ. (სერიოზულად) ეგ ორი საქმე, მართლაც რომ ძლიერ საშურო არის. ჯერ, რასაკვირველია, გაზეთში წერილი უნდა დაიწეროს.

ილარ. (კაჩერდება ჰაზდანის წინ და დამიდგა) მართლა სულ დამავიწყდა. ღღევანდელი გაზეთი ხომ წაიკითხე, პასუხის გაცემას არ აპირებ?

აპოლ რის პასუხი? რას ამბობ? გაზეთი არც კი გამხსენებია დღეს. (კაკის კარებისკენ და ეძახის ბიჭს) სერგო! სერგო! (შემოდის სერგო)

ეროვნული ბიბლიოთეკა

VI

იგივეა და **სერგო**

სერგო რას გვიბრძანებთ, ბატონო!

აპოლ. (კეკლუცურად) ბიჭო! დღეკვანდელი გაზეთი სად არის?

სერ (დამიდით) რა მოგახსენოთ.

აპოლ. (ბრაზდება) როგორ თუ რა მოგახსენო! გაზეთი სად არის, გაზეთი?

სერ. არ ვიცი, ბატონო, მგონია, დღეს არ მოუტანია ყოველთვის აკოშკაში ადგებდა, როცა მოიტანდა დღეს ვერაფერი ვნახე.

სალ. (კეკლუცურუდა) ბიჭო, შენ რად იცი აგრე ლაპარაკი?

სერ (დამიდით) მა, როგორ უნდა ვილაპარაკო, ქალბატონო?

აპოლ. (კბრაზებუდი) ისე უნდა ილაპარაკო, რომ ეხლავე გაზეთი მოიტანო.

სერ. თუ კი არ არის, საიდან უნდა მოვიტანო, თქვენი ჭირიმე.

სალ. (კანჩხლებუდი წამოჯდება) როგორ თუ არ არის?

სერ. ისე არ არის ქალბატონო, რომ თუ კი გაზეტიკი არ მოიტანს, მე საიდან უნდა გავაჩინო?

აპოლ. (კბრაზებუდი) არ შეიძლება, რომ არ მოეტანოს. წადი ეხლავე მოიტანე.

სერ. (მიდის) თუ კი არ არის რა მოვიტანო? (კადის)

აპოლ. (დადის ადგებუდი) ახ, ღმერთო ჩემო, რომელ ერთს გაუძლოს კაცმა, ე, ბიჭებიც რომ გადაგვეერინენ? (ილარიონს) არ იტყვი, კაცო, რასწერია გაზეთში?

ილარ. ვიღაც კიკოლიკა მეტის-მეტად უდიერად იხსენიებს გუშინდელ შენს სიტყვას და იდეის ღალატს გწამებს.

აპოლ. (მეტად კბრაზებუთი დადის) მე?! იდეის ღალატს?!. ვიღაც კიკოლიკა?!.

სალ. (კაჩერების და ხელს მოჭიდებს) ვინ კიკოლიკა? რა იყო, შვილო?

აპოლ. (კეკლუცურებით კეკუბინებს) თავი დამანებე, დედა ჩემო, რა შენი საქმეა?

სალ. (წყენით) თუ არ არის, შვილო, რას ჯავრობ მოგშორდები. (კადის თავის ოთახში)

აპოლ. (დადის და დედას) ახ, ღმერთო ჩემო! ახ, ღმერთო ჩემო! მოდი და იმუშავე ასეთ ხალხში. (მიდის კარებისკენ. უცრის) ბიჭო სერგო! გაზეთი ჩქარა! ბიჭო! ბიჭო! (მოისმის ხმა: „მოვდივარ, მოვდივარ“.) ჯერ ერთი წავიკითხო და მე ვიცი მისი პასუხი.

ილარ. (ამშვიდებს) ასეთ დროს აღელვება როდი ვარგა, აპოლონ.

აპოლ. (დადის და დედას) ავიელდები და მეტსაც ვიზამ (მიდის კარებთან და უყურის ბიჭს) სერგო? სერგო! სად ოხრობაში ხარ, აღარ შემოხვედი? (შემოდის სერგო)

VII

აპოლონ, ილარიონ და **სერგო**

სერ. (შემოაქვს გაზეთი და აძლევს) უკაცრავად, ბატონო, ე, ოხერი გაზეთი ტახტქვეშ ჩავარდნილიყო. (დადგება შორი-ახლოს)

აპოლ. (კბრაზებუდი გამოგდევს გაზეთს ხელიდან) ოხერო! (დადის მეტად ადგებუდი და ჭკითხულობს გაზეთს, ხელებს იქნევს, თან და თან მეტი ადგება ეტუობა) ჰმ! ჰმ! (თავს აქანავებს და ხელს იქნევს) მაშ ასე! ძალიან კარგი! (ხმა მაღალ დაბრაკობს) კარგი, მოგცემ პასუხს! მე ვიცი შენი პასუხი! (იდარიონ ზის და იდიმება. სერგო კარებთან დგას და გაოგებუდი უყურებს, არ იცის რა აბაკეთოს, აბოლონ გაზეთის კითხვით მავა კარებამდე და სერგოს დაეტაკება. საშინელი ბრაზი მოსდის ოხერო! ტიელო! აქ რას გაჩერებულხარ! გასწი! გამეცი! (სერგო კადის. შემოდის სალომე)

VIII

ილარიონ, აპოლონ და **სალომე**

სალ. (შემოდის, ხმაურობაზე. დაინახავს, რომ აბოლონი ფრიად ადგებუდი წინ და უკან დადის და გაზეთს ჭკითხულობს, უკან დასდევს და ამშვიდებს) რა იყო, შვილო, დამშვიდდი! (აბოლონს არ ესმის და დადის ხელების შლით) უი ჩემ თვალებს! შვილო, რა შეგემთხვა? მითხარი, შენ გენაცვალე! (ხელს მოჭიდებს)

აპოლ. (არც კი შეხედავს ისე კეკუბინებს) დამეცი! მომშორდით! მომშორდით! (დადის და კითხულობს)

სალ. (ტირიდის ხმით ილარიონს) რა ამ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბავია, ილარიონ, ჩემს თავს? თქვან მაინც მითხარით.

ილარ. (დამშვიდით) არაფერი, ვიღაცას აპოლონი გაზეთში გაულანძღავს.

სალ. (წაკვეთილ ხმაზე) უი, ჩემ თვალებს! ვინ გაგლანძღა, შვილო, იმ დასამიწებელმა?

აპოლ. (უცბად მოუბრუნდება და სიცილი წასკდება) რად იცი ხოლმე, დედა ჩემო, რომ ამეკვიატები და არ მასვენებ? აბა! აბა გაიგე, რა ამბავია! (მიაჩეჩებს ხელში კაზეთს) წაიკითხე და მოისმინე ჩემი ლანძღვა, (კაჩერდება და უყურებს)

სალ. (დარცხვენილი) აბა, მე რა უნდა გავიგო, შვილო? (მისტეშს კაზეთს) ვინ გაგლანძღა, ვინ? როგორ გაკადრეს? შენზე უკეთესი ვინ არის ქვეყანაზე?

აპოლ. (იცინის) დიდ, რასაკვირველია, მე რომ შენი შვილი ვარ, უკეთესი აღარავინ არის ქვეყანაზე. (ლაღის) მე ვიცი რა პასუხს გავცემ. (შუშტს აქნევს)

ილარ. (წამოდგება და სასოს დახედავს) პასუხის გაცემას მოასწრობ, აპოლონ, ნუ ღელავ. შენ ასეთი წერილები ოდნავ ფასს არ დაგიკარგავს საზოგადოების თვალში. დრო არის წავიდეთ და მიხას შესახებ რამე ვიფიქროთ. (ქუდს ხიდავს)

აპოლ. წავიდეთ (თავისთვის) მე იმას შესაფერ პასუხს გავცემ! (მიდიან კარებისკენ)

ილარ (შუბედავს და სიცილი წასკდება) კაცო, ასე უფინჯაკოთ მოდიხარ?

აპოლ უჰ! დასწყევლოს ღმერთმა (მის ბრუნდება)

სალ. (კაოტებული) უი, დამიდგეს თვალები! ეგ,ერა მოგდის, შვილო? (აცმევს ფინჯაკს და ქუდს ახდევს) იმ დღეს ჯოხის მაგივრად შამფური წაიღო.

აპოლ ეჰ! თავი აღარ არის, არა დედა! (მიდიან)

სალ. შვილო, ჩქარა დაბრუნდი.

აპოლ ჩქარა დავბრუნდები.

სალ. (მაგა კარებთან და ეძახის ბიჭს) ბიჭო! სერგო! (შემოდის სერგო)

ჯ. ირეთელი

(გაგრძელება იქნება)

ბოდბარეული
ოავ. გ. ა. ხერხეულიძე

გერმანიის საზღვარზე მძიმედ დაიჭრა 1914 წ. 13 აგვ. ჭრილობა რუსებმა შეუხვიეს, მაგრამ უკან დახევის დროს გერმანელებმა ტყვედ წაიყვანეს. მშრომლებს დღემდე დაკარგული ეგონათ.

ლაბის მგოსანი

(გალაქტიონ ტაბიძის ლექსები)

(გაგრძელება. იხ „თ. და ც.“ № 29)

ცხოვრებით კანაწამებ მგოსანს, რომლისთვისაც უფრო მთელი სამყარო, სანუკეშებლად მხოლოდ ორი რამ დარჩენია: „ესაა მგოსნის „სისხლის წვეთებით დაწერილი სიმღერა“ და მუქარა ბურუსით მოცული ფიქრ. ფიქრ მგოსნის სტიქიას შეადგენს, მისი მწუხარე და ეუფლი სული, ძალიერ ნათესაობასა გრძნობს ფიქრთან; ფიქრში ბერავენება ეოველდღიურ უშუალოდ ეურადება მთელ სამყაროს, ეოველ დღიურ ცხოვრება სამშვიდეს მისცემია... ბერავენება თავის **მე**-ს დამოუკიდებლად გრძნობს, იგი კანშორებია თითქოს ამ მსოფლიოს და ყარსკვლავებით მოჯეფილ ცის სიაღუმფოებში ეწნავს თვის ოცნებებს; ფიქრ მით უფრო იტაცებს მგოსანს, რომ იგი მასავით მშვიდი და წყნარია, ეულ-წრფელი და ეულ-ფიქრ, თუმც ფრმა და სიაღუმფლ. მგოსანი გამოდის კარეულ; მის ბერავენებას ადარ ხუთავს ეს წარმავალი ემბარიეულობა და იგიც თავისუფალ შფის თვის სეკვიან ფანტაზიას და „მტრედის ფერ ეურ“ ცაზე კითხულობს „სიიდუმლო შეკმა შესუდრულ ზღაპარს“ მსოფლიოსს. და იგიც მხოლოდ ფიქრ ეუმფენებს „ეულ ბნელ სიფრეში“ მოთავსებულ ფიქრებს:

,,მხოლოდ ღამემ, უძილობის დროს
სარკმელში მოკამამემ,
იცის ჩემი საიდუმლო, ყველა იცის თეთრმა ღამემ.“

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მგოსნის ასეთი დამეგობრება დამეესოთ. ძველ ირის ჩ.ქსოვილი მის ფსიხიკაში. ადამიანის ყოველ-დღიური ცხოვრება გულ-შემსარეგ მოვლობის და უბულწრფელობის დაღს ატყრებს, იგი ყოველთვის ნიღაბის ქვეშ კამოეურება და თვის ნამდვილ შინაგან სახეს არ გიჩვენებს. ცხოვრებამ ადამიანს ჩამოაცალა გულ-უბრეველობის იერი და ღღეს იგი მხოლოდ დახელოვნებულ არტისტს მოგაგონებს, რომელიც გეველურის მაცდურობით თამაშობს ცხოვრების სცენაზე, და რომელის კრეკანი ,ტეკა მაღაგს მის შინაგან ნამდვილ მე-ს. და ეულ-ერფელი და თავისუფლების მოტრფიალე მგოსანიც, რომელიც ცხოვრების ბუნებისა და ბიწიერებას დასტირის, ისევ ეულ-და და მშვიდ

მეს უხმობს. იგი მისთვის უფრო ახლოა და ეს სიტყვები, ვინემ ნიღაბ ჩამოფარებული ადამიანი:

„შენ იცი მხოლოდ, თუ რასაც ვგრძნობ-ბდი

მარტოობაში შეაღამისას,
რომ ღამ-ს სახეს უფრო ეწვდებოდი,
უფრო ეწვდებოდი, ვინემ კაცისას.“

მეორე ნუგეში მგოსნისა ეს მისეული „სიხლის წვეთებთ დაწერილი სიმღერაა“.

სიზაგადოთ მგოსანი, უბირეულეს ეოველისა, თავის თავისთვის ჭქმნის, თვის შემოქმედებს შემდეგ; იგი ისე უტქერის, როგორც რაიმე ობიექტურს, რომელის ხიდგა მისშეეგ სიამოვნებას ადრეგს და ეტკვს კარეშეა, მგოსნის, რომელიც ცხოვრების მიერ კარიეულია, ვით უდაბნოს მწერი, რომელის ეულს სერაგს ტრაკეული ბოდო ადამიანისა, ერთ მანუგეშებლად და სიცოცხლის აზრის განსამტკიცებლად, მისეთ ცრეშლით სავსე ლექსი იქნება. მგოსანი ცხოვრების მიზანს მხოლოდ ხელოვნებაში ხედგს, მას სძაგს ეს ემპირიული და ტდანქი სინამდვილე, და სიცოცხლის მხოლოდ თვის მიერ შექმნილ ცხოვრებით, რომელიც უფრო ნაზი და შერეულია ვიდრე ის, რაზეც მას ფეხი უდგია. და ეს ასეეე ირის, ეოველთვე ხელოვნება ცხოვრების ასდი კი არ ირის, ირამელ ახალი, ცხოვრებაზე უფრო მეტი, ხელოვნის ეროვნულ ქეოაში გამოშეეარი. და ეოფნის მგნებიოთ მობეზრებულ მგოსანს უხმობს ფერული ძალა ხელოვნებისა და მისი, ეგესლით სავსე ქნარიც, მწუხარე სიმღერას გამოსცემს. სიმღერა იგი თან წაეეეეეა მგოსანს, ეულბურ ატეეერებულ ტეეეში და გადახრეეეულ ეულბნოშიაც, ცხოვრების ადიერ ერიაშეეეში და ღამის სიადეემლ მეეეღრობებშიაც:

„ღღეს ტეეი ჩემი თავ-შესაფარი;
ხვალ ეულბნოელ დარაეეის კერა
ზეგ გაეშლილ ცის ქვეშ გავათევ ღამეს
და მეეღამ მიმმრეს ჩემი სიმღერა“

მიხ. აბრამიშვილი

(შემდეგი იქნება)

ცნობა

გიორგი მ. ხერხეულიძის (ფოცხოველის) ნაწერების გამოცემის შესახებ

რაგორც ეეერნალ ,ოეატრი და ცხოვრებასა“ მე 27 ნომერში აღმოგეკოხე, გ. მ. ხერხეულიძის (ფოცხოველის) ნაწერების გამოცემა განეეზრახავს მისს ქეერეგს, რაც მეეეღ სასიამოვნოდ უნდა ჩაიოგადოს. ეს მით უმეტეს, რომ ჩვენში, სავეეეეეროო, ზოგიერთი მწერლებისა და საზოგადო მოდგაწეთა ნაწერ ნაშრომს თუ მათ სიცოცხლეში გამოცემა არ ედირსა, მერე მათი სიკეედილის შემდეგ ეოველეგე დავიწეებას მიეცემა და რამდენიმე წლის შემდეგ ძალიანც რომ მოგინდომოთ, ვეღარ ვპოოეეთ ამ ეეერნალ-გაზეთეეეს, სადაც ისინი მოდგაწეოობდნენ, ან კიდეეგ ხელთნაწერები იკარგეგა და ამეგვარად ჩვენი საალეტერატეერო საალრო შეეემზნეეგალ ცარიელდება და დარიბდება

ვის არ. ადმოეეკიოსავს კაზეოების ფეურცდებზე ამა და ამ მწერლის ესა და ესნაწერმაები დაიკარგა და თუ ვისმეს მოეპოგეგა ეგეცნობოსო.

სწორედ ამასვე ვკიბრეეეობ ამაგე ეეერნალ ში — გიორგი ხერხეეეულ ძის (ფოცხოველის) ეკანასკნელი პიესა დაიკარგა. მწერლის ქერიეი თხოეეეობს, თუ პიესა ვისმეს მოეპოგეგა, რედაქციას წარეეგზანოს...

ამის შესახებ უნდა ვაცნობო მწერლის ქერიეს კნ ქ. დ. ხერხეეეულიძისს და აგრედვე რედაქციასაც, რომ რიდესაც მე და გიორგი წარსეული წლის 26 ნოემბერს ბრძოლის ველზე თხრიდეგბში ერთად ვისხედით და თავზე-ოფ-

ზარბაზნების ტყვიამ უშუალოდ კვესკედბოდა, გიორგი ხელჩაკიდებული ჩვენი სიყვარული სამ შობდოს ამბავს მიამბობდა, მე მეტად დაინტერესებული უსმენდი, რადგანაც რამოდენიმე თვე ქართული კაზეთი არ წამეკითხა და გიორგი კი სულ სამი ოთხი დღის მოსული იყო სამშობლოდან და როდესაც გიორგი, სხვათა შორის, თეატრის დაწვის შესახებ მეუბნებოდა,—შინაინ მოაგონდა და მითხრა: „მარადა, მე პირადად თეატრის დაწვამ მეტად მაზარადა, ჩემი უკანასკნელი პიესა დრამატიულ სახოგადოების კადაგეტი კასპინაწყად და რეპერტუარში შესატანად, მაგრამ თეატრის დაწვის დროს დაიწვა. რამდენიმე წლის ნაშრომი იყო, და სუფეფიროდ, ხელთნაწერი არ დამრჩენია, თუ ღმერთმა ინება და ცოცხალი დავრჩი, ხელ-ახლა მოშინდება წერა-ო.

უნდა ვიფიქრო, რომ გიორგიმ ადბად დანშადეფლებიო კაიგო ვისმესკენ, რომ მისი პიესა თეატრში იმისგერ ადა; დაწუშენდეფული ვარ, რომ რომელიმე წეფის დრამატიული სახოკადებისა ეტოდინება ვისთვის ჭქონდა კადაცეფული გიორგის თავისი პიესა და მარადა დაიწვა თუ არა —სასურველია ვიტოდეთ.

ავ. აბესაძე

ქართული სასიობა

ძ. ბათუმში ბ-ნმა ჯაყელმა, როგორც მოხსენებული გვქონდა (.თ. და ც. № 29), თეატრს მოწყურებული საზოგადოებას გაუხსნა სეზონი—გასტროლებისა. მისი თანახლებით 25 ივლისს გვეწვია ქართველ მსახიობთა „ამხანაგობა“ (მათ შორის ბათომელების ნაცნობი „მოგზაური“ დასის ზოგიერთი მსახიობნიც). ერთი მეორეზე დასდგეს – სამი წარმოდგენა (შაბათს, კვირას, ორშაბათ'). პირველად – ანდრეევის ცნობილი „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“. წარმოდგენამ მწყობრად ჩაიარა. აღსანიშნავი არიან: ყალაბეგიშვილი (ონუფრი), ღოღობერიძე (ევდოკია ანტონოვნა), არაბიძე (ფონ-რინაკენ) და ბ-ნი ბარგველი – (მუხინ) ბათომის სცენაზე ზეირად გვინახავს—სამაგალითო აღმსრულებლად, თავის როლებსა, რაც—ამ შემთხვევაში არ შეგვიძლია მივაწეროთ... ცალ-ცალკე ეპიზოდებში ბ. ბ. ბელოვანს და ურუშაძეს არა უპირდათ-რა.—ქ-ნ ზდივანისაგან (ოლოლ) მეტს მოველოდ-თ, როგორც სახელგანთქმულ მსახიობისაგან...

მეორე დღეს პირველად წარმოდგინეს ზალიკაშვილის თარგ. „ზღვასთან“—სამ მოქ. დრამა, რომლის დასასრულს ბ. ურუშაძემ წაიკითხა გურული სცენები და ბევრი აპლაუზა საზოგადოება... თვით პიესის შინაარსი კარგ შთაბეჭდილებას სტოვებს მსმენელებზე—მასში ორ ნაირი გრძნობა ებრძვის ერთი მეორეს—სარწმუნოებრივი და სიყვარულისა. მშრალ დოგმატებზე აშენებულ სარწმუნოებასა და ღმერთს, პასტორების მიერ წარმოდგენილს, როგორც—საფრთხობელას, ვერ ურიგდება—ახალგაზდა მეთვეზის ცოლი—(მ ვიევნი). იგი ღალატობს ფიცს—ხატის წინ,—ქმარს, შესტოპავს—სიყვაროსული ტალღებში და გაჰყვება ბერლინიდან ჩამოსულს ახალგაზდა ინჟინერს (ბარველი). უკანასკნელი, რამდენადაც პირველ წარმოდგენაში სუსტობდა, იმდენად აქ ძლიერი იყო... დანარჩენებიც ხელს უწყობდნენ საერთო ანსაბლს...

მესამე და უკანასკნელი წარმოდგენა იყო: „შენდა საქართველო“—ესეც პირველად ბათომის სცენაზედ .. ამ ნაწარმოებზე ზმირად წაგვიკითხავს გაზეთებში რეცენზია: -- ზოგი გადაპარბებულად—სთვლიდა სტუდენტთა მოქმედობას, ზოგი-კი - სწორედ დაბასიათებულს და სხვ... ჩვენის აზრით-კი აქ გადაპარბებული არა არის-რა და, როგორც სთქვა ერთმა მაყურებელმა,—ამ პიესის სამი მეოთხედი მართალია და ზედ გამოკრილი ჩვენს სტუდენტებზე...

იმერელი გლეხის ტიპური კილოკავი, მიხვრა-მოხვრა დაგვიხატა არაბიძემ... კარგი იყო ურუშაძე ლაქიის როლში დანარჩენებიც—ყველა თავის ადგილას იყვნენ...

დასასრულ ვოდევილით „ოთხი არშიყი ერთად“—ბევრი აპლაუზ საზოგადოება... ხალხი პირველ წარმოდგენას შედარებით ცოტა დაესწრო, მეორეს მასზე—მეტი და მესამეზე-კა სულ გაჰეფილი იყო მიუხედავად—ომიანობის პირობებისა— (7 საათზე დაწყება და 10-ზე გათავება)... კარგს იზამენ ჩვენი სასიკეთულო მსახიობნი, რომ კიდევ მალე ეწიონ ჩვენს ბათომს რაკი ამ ხელად ასე გვასიამოვნეს!...

ტრ. ინასარიძე

სოფ. ახალ-დაბაში (ქართლი) პარასკევს, 31 ივლისს, ადგილობრივ სამინისტრო სასწავლებლის ფართო ოთახ ყოველ მხრივ შემკობილს ეზოში ამავე სასწავლებლის მასწ. დევიძის თაოსნობით გაიმართა ქართულ-რუსული წარმოდგენა საკონცერტო განყოფილებით და დივერტისმენტით. ქართ. წარმოადგინეს „ვაი ყობას“, კომ. 1 მოქ. ი ზარდალიშვილის მიერ გადმოკეთებული და რუსულად—კომედია „ღალატი“. ორივე პიესამ კარგად ჩაიარა. მეტად მკნონბიარედ და მწყობრად შეასრულეს სოფლის პატარა გოგო-ბიჭებმა რამდენიმე ქართული სიმღერა. დივერსიმენტში მსახიობმა ი. ზარდალიშვილმა ჩვეულებრივის ტემპერამენტით და არტისტიულის ალმაფრენით წაიკითხა რამდენიმე ქართული ლექსი ბევრი აპლაუზ საზოგადება „ყობის“ როლში ბ. ზარდალიშვილმა. წარმოდგენას მრავალი ხალხი დაესწრო. მთელი შემოსავლის წმინდა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მოგება მოხმარდება სოფ ახალ-დაბაში განძარეულ უფასო სამკითხველოს. ამ მიზნისათვის ერთ ადგილობრივ გლეხს ადგილიც-კი დაუთმია სამ თხეველოს შენობის თვის 9 წლით.

ნიკო გუგული.

წვრილი ამგები

◆ **ვაჟა-ფშაველა** ქართველმა ერმა დიდის დიდებით დაკრძალა დიდუბის პანთეონში და ერის ღირსეულ შვილთა შორის ჩარიცხა. დაკრძალვას დაესწრენ წოდებათა, ქალაქთა, საზოგადოებათა და სხ. წარმომადგენელნი და მრავალი ხალხი. მიუხედავად იმისა, რომ ბევრი აგარაკადაა გასული. კუბოს ვარდ-ყვავილებით იყო შემკული, ასევე საუცხოოდ იყო მორთული სამგლოვიარო ეტლი შეყვავილე მ „მაჯულა-შვილის— სოლეიდარო"-ის მიერ, რომელმ ც ამის ფასად მიღებული 175 მ. მან.ვაჟასავე ფონდსა და წმ. ნინოს ლაზარეთს შესწირა). კუბოს აკომპდა ერთი საზოგადო გვირგვინი „ვაჟა-ფშაველას—ქართველ ერისგან" და თუმცა წინადვე განცხადებული იყო, რომ გვირგვინები არ იქნებაო, იყო რამდენიმე კერძო გვირგვინიც (ქალაქის გაზგეობის, წმ ნინოს ლაზარეთის მომვლელ ქალთა, ვ. ლორთქიფანიძის,ალლაძისა და სხ...) „თეატრი და ცხოვრების" რედაქციის მხრით იოსებ იმედაშვილმა ეკლესიაში კუბო შეამკო ვარ დ-ყვავილთა თავთავიან თაიგულით, შემდეგი ზედ წარწერით: „უკვდავო ვაჟა! თუმცა ,,დღეს დაიხურე პირბადე, მაგრამ შენი სხივოსნობა მარადის შუქს მოჰფენს წამებულ სამშობლოს!.." წესი აუგეს პატერიმ ექ ანოხოსმა, ანტონ და ლეონიდ ეპისკოპოსებმა, პიროს არქიმანდრიტმა და სხ. სიტყვები წარმოსთქვეს ეკლესიაში ლეონიდმა, კორ. კეკელიძემ, მღ. კაკვასიძემ, გალავანში—წ. კ. ს. მხრით ლ. ბოცვაძემ, თუშ-ფშავ-ხევსურთა მხრით დ. ქადაგიძემ. მიცვალებული წაასვენეს ვერის ხიდით, მიხეილის პროს. მიცვალებულია წინ ორ მგოსანს კ. მაყაშვილს და ს. შაწშიაშვილს მიჰქონდა დაფნის გვირგვინი, ილ. აღლაძის პატარა ქალი ყვავილებით შემკული ვაზის ჯვრით მიუძღოდა წინ მიცვალებულს. მიუძღოდნენ მგალობელთა რამდენიმე გუნდი, ქართველი ქალნი სამგლოვიარო მკერდსაკრავებით, რომელნიც მგოსნის ცხეადარს გზას უფენდნენ ვარდ-ყვავილებით, ჰამქრები და სხ. იუნკერთა სასწავლებლის ქვეითი შეეგება დიდუბის მოძღვარი მგალობლებითურთ. სამარესთან სიტყვები წარმოსთქვეს: მღ. მირიანაშვილმა, მღ. კელენჯერიძემ. გრ. ლაღიძემ—ქუთ. დრამ. საზ. მხრით, ვ. კოტეტიშვილმა—სტუდენტების მხრით, მუსულმანთა მხრით—ბ. სულთანოვმა. მუსულმან სტუდენტების მხრით სტუდ. პეპინოვმა, მშრომელთა სახელით—ვანო ბალიაშვილმა, ჰიაეთარის მუშათა მხრით—ა. იოსეფიანმა და ან. ხიზანიშვილმა, ბაჩანამ (მგოსნის ძმამ), ზესტაფონის წ. კ ს. წარმომადგენელმა დავ. კელენჯერიძემ და სხ. ბოლოს ვაჟას შვილმა ლევანმა. ხალხში მრავლად ისყიდებოდა სტუდენტების მიერ გამოცემული ვაჟას ლექ ები სურათ-ბიოგრაფიით „ვაჟა-ფშაველა—ქართველ სტუდენტებისგან". მგოსანი სამარემდე ფეხით მიაცილეს. მწერლებმა, საზოგადო მოღვაწეებმა და სხვა და სხვა წარმომადგენლებმა.

◆ **სად. ალიათი.** „ძალზე დაგვამწუხარა ჩვენი ძვირფასი განმბარწყინებელის ვაჟა-ფშაველას მოულოდნელმა გარდაცვალებამ. მისი დიდებული სახელი კუბოს კარამდე გვეძენება გულში ღრმად ჩაბეჭდილი და, ვ-თ წმიდა ანდერძს, ჩვენს შვილებს გარდავცემთ." ვარდენ ყიფიანი, შარიკაძე, კაკაბაძე, ლორთქიფანიძე და ჩიტაძე.

◆ **დერბენი** „მწარედ დავსტირ-ით ძვირფასი ვგმოსნის ვაჟა-ფშაველას დაკარგვას. ალ. კვანტალიანი"

◆ **დ. სურაბეში** 30 ივლისს, მსახიობ ი. ზარდალიშვილის მიერ გასამართად განზრახული სახუმარო სალამო შარეგბით ვაჟა-ფშაველას გარდაცვალების გამო სხვა დროისთვის გადადდა.

ს. ხაშმი. (ბარე-ალეთი) „ბედისაგან განაწამებ საშობლოსთან ერთად ჩვენც, ს. ხაშმეზე მცხოვრებნიც ვგლოვობთ უნიჭიერესის შვილის მგოსნის, ვაჟა-ფშაველას,—დაკარგვას. ორს აგვისტოს გადავიხადეთ პანაშვიდი იმის წმინდა და სამშობლოს მოყვარული სულის მოსახ ენებლ დ. **ი.ი. ბაბერაძე"**

◆ **ახალგაზდა მომღერალი გ. ი. ჩუბინაშვილი,** რომელიც ამას წინად გერმანიის საზღვარზე დაიპრა (ფეხი მოჭკვეთეს) უკვე განიკურნა და დღეს. 9 აგვისტოს, „ახალ კლუბში" მართავს საღამოს. იგი ომში წასვლამდე ზშირად მონაწილეობდა ხოლმე კონცერტებსა და ორკესტრებში და უკვე ცნობილია, ვითარცა ნიჭიერი მომღერალი. საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ, სხვ თა შორის: ძმა მისი ლეო, ქ-ნი ეფრავლიოვისა, მომღერალი დ. ლეკავა და ვიოლონჩელზე ვამკვრელი ბენეფიციანი და სხ.

◆ **ეუბრ. „თეატრი და ცხოვრება" ბაღდადის საჯაკითხველოს** მთელი წლ-თ გაუწერია თვისი ბარაჯი გიორგი სიმ. დემეტრაძემ.

◆ **ხარფუნის კლუბის მამასახლისთა საბჭომ** თავმჯდ, დ. დუმბაძის მოხსენენის თანახმად, დაადგინა 8 ენკენისთვისთვის თბილისში გამართოს დიდი სეირნო-ა-ბერეთა და დასავლეთ საქართველოში დაზარალებულთა სასარგებლოდ.

◆ **ხარფუნის კლუბი** შაბათს, 1 აგ. ბროჯის, დ. ლეკავას, მსახ. პ.ფრანგიშვილის და სხვ. მონაწილეობით გაიმართა კონცერტი. კონცერტმა საამო შთაბეჭდილება მოახდინა მრავლად დამსწრე საზოგადოებზე. ძრიელ მოეწონათ პ. ფრანგიშვილი რომელ მაც იმღერა „ურმული", და სხვა რომანსები,

◆ **რიეფისორი მ.** ქორელი ბაბილოს ჩამოვიდა.

Дозволено Военной Цензурой

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი გამოცემა

ყველასათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეგსებულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად აღიდიდებული). წიგნში ახსნილ-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ. ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა. წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ახალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორის ყდაში, მოოქროვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნით ღირს **ორი** (2) **მანათი** (ფულის გადახდა შეღავათითაც შეიძლება; ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნის გამოსვლის ჟამს.

ხელის მოწერა მიიღება: ყურ. **„თეატრი და ცხოვრების“** რედაქციაში „სორაპანი“-ს სტამბაში). **ფოსტით:** Тифлисъ. Ред. **„Театри да Цховреба“ Іос. Имедашвили.**

ეჟურნალი

ორ ენაზე

მიიღება 1915 წ. ნახევარი წლის ხელმოწერა

ყოველკვირეულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

იუმორისტულ განყოფილებით და შარჟებით

ყოველგვარ ჯგუფრ-დასურ მიმართულების გარეშეა.

ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა.

ფ ა ს ი: წლით **5** მან., ნახევარი წლით **3** მან., 1თვ. 40 თითო ნომერი **10** კაპ.

ხელმოწერა მიიღება: რედაქციაში („სორაპანი“-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს. **მიიღება განცხადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ.** განცხადების **ფასი:** ორიგებით, ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე.

Тифлисъ. Ред. „Театри да Цховреба“ **Іосифу Имедашвили**

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

Типографія „Сорапань“ სტამბა „სორაპანი“

Открыта полугодовая подписка

съ 1 Іюля по 3 Декабря 1915 года на ЖУРНАЛЪ **„ТЕАТРЪ и ИСКУССТВО“**

Подписная цѣна съ доставкой и пересылкой 4 р. 50 к. (За границу 7 руб.)

емѣсячныя приложенія „Библіотеки Театра и Искусства“ съ пьесами текущаго репертуара. Въ вышедшихъ книгахъ за первое полугодіе помѣщены: **„Пигмаліонъ“** Бер. Шоу, **„Пѣвецъ своей печали“** О. Дымова, **„Домъ“** В. Тардова, **„Чудо герой“** Джона Синга, **„Слѣпая любовь“** Н. Грушко, миніат. Куприна, М. А. Любимова, О. Дымова, М. А. Потапенко, С. Юшкевича и др. Намѣчены къ печатанію въ слѣдующихъ книгахъ: **„Осенняя скрипка“** И. Сургучева, **„Начало карьеры“** В. Рышкова, **„Вѣра Мирцева“** Л. Урванцова, **„Кровь“** С. Шиманскаго и др. **ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГОДЪ** съ 1 Января—8 руб. Новые годовые (съ 1-го января) подписчики получать всѣ вышедшіе №№ со всѣми приложеніями. Отдѣленый № 20 коп.

Главная контора: Петроградъ, Вознесенскій пр. д. 4. Телеф. 16—69. (4—2)

ნომრები „ავროპა“

ახლად შეკეთებული, საუცხოოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძეგლთან. **ნომრები ოთხი აბაზიდან.** ნომრებში სმაზარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოებით (დუში და ვანნა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.

ტელეფ. 13—14 (ᲬᲐ)

ახლახან გაისნა

ᲐᲤᲗᲘᲐᲥᲘ

პროფესორის ა.ს. ახვლედიანისა

(სამხედრო ქუჩისა და გოლოვინის პროსპექტის კუთხე)

1 მაისიდან ქალაქ თბილისში გაიხსნა ᲟᲣᲠᲜᲐᲚ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲘᲡ ᲙᲐᲜᲪᲝᲠᲐ

ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲐ

ᲯᲔᲠ-ᲯᲔᲠᲝᲑᲘᲗ აგენტებს გაეგზავნება შემდეგი გაზეთები: „თანამედროვე ეხრი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „ᲘᲛᲐᲙᲘᲡ მათრახი“, „თემი“, ქუთაისური „ახალი ქვალი“, „ᲙᲐᲕᲙᲐᲖᲘᲡᲙᲘ ᲡᲚᲝᲕᲝ“, „თბილისის ლისტოკი“, „ᲠᲝᲠᲘᲠᲝᲜᲘ“, „ᲛᲘᲛᲐᲙᲘ“ და „ᲮᲐᲗᲐᲑᲐᲚᲐ“.

აგენტები ვალდებულია მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი „წინდა-წინ გადაიხადონ. წინააღმდეგ შემთხვევაში გაზეთები არ გაეგზავნებათ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: ოლგინსკი, 6.

ქ. თბილისში გამოვიდა ᲥᲝᲠᲬᲘᲚᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲒᲝᲜᲘᲡ ᲛᲔᲠᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲛᲣᲚᲘ

ᲨᲔᲠᲬᲚᲘᲡ ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ

ᲨᲔᲠᲬᲚᲘᲡ ᲡᲐᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲝ ᲓᲐ ᲡᲐᲛᲔᲠᲬᲚᲝ ᲞᲠᲝᲤᲘᲚᲐᲥᲢᲘᲡ ᲨᲔᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐ ᲛᲘᲖᲜᲘᲗ ᲓᲐᲛᲬᲧᲔᲑᲗᲐ ᲓᲐ **ᲗᲐᲜᲓᲐᲛᲬᲧᲝᲑᲗᲐ:** ᲛᲔᲓᲘᲪᲘᲜᲐ, ᲐᲠᲥᲘᲢᲔᲥᲢᲣᲠᲐ, ᲛᲔᲢᲐᲚᲘᲡ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ, ᲛᲔᲢᲐᲚᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲧ